

State of Israel
Ministry of Education
Exam type: *Bagrut*
Exam date: Summer 2017
Exam number: 009184
English translation (3)

מדינת ישראל
משרד החינוך
סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשע"ז, 2017
מספר השאלון: 009184
תרגום לאנגלית (3)

Hebrew and World Literature

Reform for Meaningful Learning Program

For *Olim*

For religious schools

Instructions for examinees

- א. Duration of exam: One and a half hours
- ב. Exam structure and breakdown of points:
This exam consists of two parts.
Part I – Prose (Tales of our Sages, Short Story),
Drama and Monodrama
— (2x30) — 60 points
Part II – Poetry (*Piyyut*, Medieval Poetry,
20th-Century Hebrew Poetry)
— (2x20) — 40 points
Total — 100 points
- ג. Material that may be used during the exam:
 - (1) A printed list of the works studied in class
 - (2) A Hebrew-other language / other language-Hebrew dictionary of the student's choice
- ד. Special instructions:
 - (1) You must attach the printed list of works that were studied in class to the answer booklet.
 - (2) Do not use examples from the same work in more than one answer.

Write only in the answer booklet. Use separate pages for everything you want to use as draft material (outlines, calculations, etc.). Write "טייטע" at the top of each draft page. If you write draft material outside the answer booklet, your exam may be disqualified!

ספרות עברית וכללית

על פי תוכנית הרפורמה ללמידה משמעותית

לעולים חדשים

לבתי ספר דתיים

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעה וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה:
בשאלון זה שני פרקים.
פרק ראשון — סיפורת (מעשה חכמים, סיפור קצר), דרמה ומונודרמה
(2x30) — 60 נקודות
פרק שני — שירה (פיוט, שירת ימי הביניים, השירה העברית במאה ה-20)
(2x20) — 40 נקודות
סה"כ — 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש:
 - (1) רשימה מודפסת של היצירות שנלמדו בכיתה.
 - (2) מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי, לפי בחירת התלמיד.
- ד. הוראות מיוחדות:
 - (1) חובה לצרף למחברת הבחינה את הרשימה המודפסת של היצירות שנלמדו בכיתה.
 - (2) אין לחזור ולהדגים בתשובות שונות על פי אותה יצירה.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה). רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

Good Luck!

בהצלחה!

Questions

Part I – Prose (Tales of our Sages, Short Story), Drama and Monodrama

(60 points)

Answer two of the questions 1-12 (each question – 30 points; total – 60 points).

Tales of our Sages [מעשה חכמים]

1. Read the tale "בתו של רבי עקיבא והנחש" below and answer the question that follows.

לְרַבִּי עֲקִיבָא הָיְתָה בַת.
אָמְרוּ לוֹ הַכֹּלְדִּים:¹ אוֹתוֹ הַיּוֹם שְׁנַכְנַסְתָּ לְבֵית הַחֹפֶה,
מִכֵּישׁ אוֹתָהּ נָחֵשׁ, וְהִיא מָתָה.
הָיָה דוֹאֵגַ עַל הַדָּבָר הַרְבֵּה.
אוֹתוֹ הַיּוֹם, נָטְלָה אֶת הַמַּכְבֵּנָה,² נָעֲצָה אוֹתָהּ בַּסֶּדֶק,
קָרָה שִׁישִׁיבָה [שְׁנַנְעֲצָה] בְּעֵינוֹ שֶׁל נָחֵשׁ.
בְּבֹקֶר, בְּשִׁנְמָלָה אוֹתָהּ, גָּסַרְךָ וּבָא הַנָּחֵשׁ אַחֲרֶיהָ.
אָמַר לָהּ אֲבִיהָ: מָה עָשִׂיתָ?
אָמְרָה לוֹ: בְּעָרֵב בָּא עָנִי, קָרָא בַּפֶּתַח, וְהָיוּ טְרוּדִים כָּל הָעוֹלָם בַּסַּעֲדָה,
וְאֵין שׁוֹמֵעַ לוֹ.
קָמָתִי, נָטַלְתִּי אֶת מִנְתִּי שְׁנַתָּתָם לִי, וְנִתְתִּיָּהּ לוֹ.
אָמַר לָהּ: מִצּוֹה עָשִׂיתָ.
יָצָא רַבִּי עֲקִיבָא וְדַרְשׁ: "וּצְדָקָה תַּצִּיל מִמּוֹת" (משלי י, ב).
וְלֹא מִמִּיתָה מִשְׁנָה, אֲלָא מִמִּיתָה עֲצָמָה.

1 כלדיים — astrologers

2 מכבנה — a pin used to fasten a garment or the hair

Describe the deed that Rabbi Akiva's daughter performed at her wedding feast and explain how it helps us understand the meaning of this tale.

Note: Do not use examples from the same work in different answers.

Short Story

2. יד ושם / אהרן מגד

In one of the conversations between Ra'aya [רעיה] and Rachel [רחל], Ra'aya turns to Rachel and says: למה את עושה מזה עניין גורלי כליכך? את מפחידה אותי?

What is the fateful issue that Ra'aya is referring to? Describe the positions taken by Ra'aya, Rachel and Saba Zisskind [סבא זיסקינד] on this issue, and explain why each of them takes this position.

3. המחרוזת / גי דה-מופסאן

Describe two encounters between the main character of this story and two other characters, and explain how each of these encounters affects the plot of the story.

4. יד ושם / אהרן מגד or המחרוזת / גי דה-מופסאן or another short story

Describe the ending of a short story you studied.

In your opinion, is the ending of the story you described optimistic or pessimistic or a combination of both?

Explain your answer and give an example/examples.

Drama

5. בעלת הארמון / לאה גולדברג

Trust and mistrust are central themes in the play "בעלת הארמון".

Explain how trust and mistrust are expressed in the relationship between Lena and Zabrodski and in the relationship between Lena and Dora.

6. ילדי הצל / בן-ציון תומר

Describe the relationship between Yoram and Nurit and explain how this relationship affects each of them.

7. אנטיגונה / סופוקלס

The play *Antigone* was written in the time of ancient Greece, but the issues that it describes are also relevant to the present day.

Describe two of the issues that the play presents and explain their relevance to the present day.

8. בית בונות / הנריק איבסן

Answer both items, א and ב.

א. What does Nora decide at the end of the play? Explain how she justifies her decision with respect to her children.

(20 points)

ב. Do you agree with Nora's decision? Explain, basing your answer on the plot of the play.

(10 points)

9. אויב העם / הנריק איבסן

The play "אויב העם" arouses in the reader a feeling of suspense and fear of what is going to happen.

Explain and give an example/examples of this statement, based on the plot of the play, and write how the suspense and fear have vanished by the end of the play.

10. ביקור הגברת הזקנה / פרידריך דירנמט

The play "ביקור הגברת הזקנה" is critical of human behavior patterns, such as vindictiveness, hypocrisy, corruption, treachery, and avarice.

Choose three of these behavior patterns and describe how they are portrayed in the play.

Monodrama

11. לרקוד עם אבא / איציק ויינגרטן

Answer both items, א and ב.

- א. Below is an excerpt from the monodrama "לרקוד עם אבא", in which the son is talking about his relationship with his father. Read the excerpt and answer the question that follows.

אם הייתי קורא לאבא שיעשה משהו, שאני יכול לעשות בעצמי, אבא היה אומר: "בן שלי, אל תהיה...!", ואני הייתי יודע להמשיך. הייתי אומר: "תלוי".

Explain how this excerpt reflects the relationship between the son and his father, as portrayed throughout the monodrama. (18 points)

- ב. Describe the son's life after his father's death. (12 points)

12. אחת זקנה / נאוה סמל

In the excerpt below, Chana is speaking to the students in the class. Read the excerpt and answer both items, א and ב, that follow.

אני לא אחזור לשם! הם מתנדנדים על אנייה שנסחפת מהר מהר אל החוף. אל הסוף. לי יש עדיין משוטים קטנים ואני יכולה להתור.

- א. Explain the metaphor that Chana uses to emphasize the difference between herself and the other residents of the retirement home. (10 points)

- ב. Describe the ending of the monodrama and explain whether the difference you wrote about in Item א is also expressed at the end of the monodrama. (20 points)

Part II – Poetry

(*Piyyut*, Medieval Poetry, 20th-Century Hebrew Poetry)

(40 points)

Answer two of the questions 13-19 (each question – 20 points; total – 40 points).

Piyyut

13. Read the following *piyyut* and answer the question below.

יָדִיד נֶפֶשׁ / ר' אלעזר אזיכרי
יָדִיד נֶפֶשׁ אֶב הַרְחֵמוֹ, מִשֹּׁךְ עֲבָדָךְ אֶל רְצוֹנָךְ,
יְרוּץ עֲבָדָךְ כְּמוֹ אֵיל, יִשְׁתַּחֲוֶה מוֹל הַדָּרָךְ,
כִּי יַעֲרֵב לוֹ יְדִידוֹתֶךָ מִנִּפְתַּת צוּף וְכָל טַעַם.

הַדּוֹר, נֶאֱהָ, זִיו הָעוֹלָם, נִפְשֵׁי חוֹלֵת אֶהְבְּתָךְ;
אֲנֵא א-ל נָא רִפָּא נָא לָהּ בְּהִרְאוֹת לָהּ נַעַם זִינָה;
אֲז תִתְחַזֵּק וְתִתְרַפָּא וְהִיִּתָּה לָךְ שְׂפַחַת עוֹלָם.

וְתִיק יִהְיֶמו רַחֲמֶיךָ וְחוּס נָא עַל בֶּן אוֹהֲבֶךָ,
כִּי זֶה כְּמוֹהַ נְכֻסְךָ נְכֻסְךָ לְרִאוֹת בְּתַפְאֲרַת עֲזָךְ,
אֲנֵא, א-לִי, מִחֲמַד לִבִּי, חוֹשָׁה נָא, וְאַל תִּתְעַלֵּם.

הַגִּלָּה נָא וּפְרֹשׁ, חֲבִיב, עָלִי אֶת סִכַּת שְׁלוֹמֶךָ,
תֵּאִיר אֶרֶץ מִכְבוֹדֶךָ, נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בָּךְ.
מֵהָר, אֶהוּב, כִּי בָא מוֹעֵד, וְחֲנֻנִי כִימִי עוֹלָם.

Choose two of the figurative devices [ציורי לשון] used in the *piyyut*, explain them, and explain, too, how they help the speaker express his feelings toward G-d.

Medieval Poetry

14. Read the following poem and answer the question below.

יְדַעְתִּנִּי בְטָרֶם תִּצְרֵנִי / ר' יהודה הלוי

יְדַעְתִּנִּי בְטָרֶם תִּצְרֵנִי, / וְכָל עוֹד רוּחֶךָ בִּי – תִּצְרֵנִי.
הֵי־שׁ לִי מַעֲמָד, אִם תִּהְיֶה פָנִי, / וְאִם לִי מַהֲלֶךְ, אִם תַּעֲצֹרֵנִי?
וְמָה אֲמַר? – וּמַחֲשָׁבִי בִידֶךָ! / וְמָה אוֹכֵל עֲשֵׂה עַד תַּעֲזֹרֵנִי?
דְּרָשְׁתִּיךָ בַּעַת רָצוֹן – עֲנֵנִי / וְכַצְנָה רָצוֹנְךָ תַּעֲטֹרֵנִי,
הַקִּימֵנִי לְשַׁחַר אֶת דְּבִירְךָ / וְאֶת שְׁמֶךָ לְבִירְךָ עוֹרְרֵנִי!

Describe the emotions of the person praying to G-d and explain how one literary device [אמצעי אמנותי] helps portray these emotions.

15. Read the following poem and answer the question below.

שְׁפַל רוּחַ / ר' שלמה אבן-גבירול

שְׁפַל-רוּחַ, שְׁפַל-בֶּרֶךְ וְקוֹמָה, / אֶקְדֶּמְךָ בָּרַב פָּחַד וְאִימָה.
לְפָנֶיךָ אֲנִי נִחָשֵׁב בְּעֵינִי / כְּתוֹלַעַת קִטְנָה בְּאֶדְמָה.
מְלֹא עוֹלָם, אֲשֶׁר אֵין קֶץ לְגִדְלוֹ, / הִכְמוּנִי יִהְיֶה לְךָ, וּבִמָּה?
הִדְרֶךְ לֹא יְכִילוֹן מְלֶאכִי-רוֹם – / וְעַל אַחַת אֲנִי כְּמָה וְכְמָה!
אֲשַׁחַר אֵל בְּרָאשִׁית רַעֲיוֹנִי / אֲשֶׁר לְשִׁמוֹ תִּהְיֶה לֵּל כָּל נִשְׁמָה.

This poem expresses the tension between lowliness [שפלות] and greatness [גדולה].

Explain how one literary device [אמצעי אמנותי] used in the poem helps portray this tension and bring an example/examples from the poem.

20th-Century Hebrew Poetry

Eretz Yisrael and Yerushalayim

16. Read the following poem and answer the question below.

גלות / בלפור חקק
סבי הינו לו בגדי כהנה שקופים
ורקמה לו אמו בדש הפתנת
התכלה פסי זהב יפים.
וחקקה לו את שמו בענג
באותיות של כסף, אור מזקק.
סבא שלי, מורד בן רפאל חקק.

ועלה סבי פאברהם מאור
מאותה ארץ על פי אותו דבור.
עלה עלה אל אותה אדמת מולדת.
ולא היתה
לו עוד תכנת הנחמדת.
ואבדה לו שורתו
ואבל נגה פניו
ונשחת הכסף
ונשחט הזהב.
ובשוקים רכל סבי מכר את אוצרותיו
בגדים בלים, מרפלת אכזב
לשונו כבדה, נביא נעזב.

סבא שלי מלך עציב.
נולד בבגדי משי ורקמה בגדי תמידות.
וכאשר גלה אל ארץ
נשחתו בגדיו נשחת הדוד.
רק במותו הלבישוהו תכריך פערט
טלית שקבל מאביו טלית ירשה
חקוקה תבלת אותיות של קדשה.

ולאך הטלית דמיתי לראות
פסי זהב יפים. אור מזקק.
סבא שלי. מורד בן רפאל חקק.

In this poem the speaker describes the disappointment with life in their homeland that he and his grandfather experienced.

Explain this statement, giving an example/examples. In your answer, also write about one literary device [אמצעי אמנותי] that is used to portray this disappointment.

Holocaust Poetry

17. Read the following poem and answer the question below.

נצול / לאה איני
אָבִי מִתְקַשֵּׁר לְמִסְפֵּר הַצֵּלֹב לוֹ עַל זְרוּעַ
וּמִקְשִׁיב־מִקְשִׁיב בְּדֶרוֹךְ
בְּאֶזֶן הַשְּׂמָאלִית אֵינוֹ מִקְשִׁיב
זָכַר לִפְטִירָה מִכֶּפֶז שֶׁל אָס.אָס.
בְּאֶזֶן הַיָּמִין הוּא שׁוֹמֵעַ 5
שׁוֹמֵעַ בְּמַחְרֵשׁ
אֲךָ אֵת הָאֶזֶן הַבְּרִיאָה הוּא עוֹשֶׂה כְּאַפְרָכְסֵס
לְסִיּוּטִים שֶׁבָּאִים לוֹ
מִדּוֹרָה, מִבּוֹנָה, מֵאוֹשׁוּיץ
בְּקִרְוֹנוֹת 10
אָבִי צוֹרֵחַ אֶחָת לְשָׁבוּעַ כְּאוֹמֵר –
שְׁלוֹמִי טוֹב
וְאַחֵר כֶּךָ הוּא הוֹפֵךְ אֵת רֹאשׁוֹ עַל הַכֶּר הַרְטָב
וְנִרְדָּם עַל צִדּוֹ הַיָּמִינִי
נוֹתֵן אֵת אֶזְנוֹ הַמִּתָּה לְבִכְיִי 15
בְּכִי הַמְּהֵלֵךְ עַל בְּהוֹנוֹת.

What is the father's emotional state, according to lines 11-12? Explain your answer.

Give another example from the poem of his emotional state.

Love and Relationships [זוגיות ואהבה]

18. The poem below (beginning with "נפרדנו כך") is שיר ב of the poem cycle "שירי אהבה", by Lea Goldberg.

Read the poem and answer the question that follows.

נפרדנו כך. היטב, היטב חרה לי.

הערפל בינינו בחומה.

זאת הטפה שעל ידי נותרה לי

טפת סגריר ודאי היא, לא דמעה.

לדור הזה הפכי הוא כלמה,

הוא לא יבכה על אהבה גוססת.

ביום הדין ובלילות החסד

אדיש וגא הוא לא יוריד דמעה.

נפרדנו כך. הרחוב המה, המה.

דחפני איזה הלך, ומנגד

הערפל תלוי כהינומה.

מאין בלבי חדרה חוגגת?

אילי, בכל זאת, זו היתה דמעה.

Explain the attitude of "this generation" ["הדור הזה"] toward crying, according to the second stanza [בית] of the poem.

Does the speaker in the poem identify with the attitude of this generation toward crying? Explain and give an example/examples to support your answer.

Man and his Identity

19. Read the following poem and answer the question below.

דברי רקע ראשוניים / ארז ביטון

אמי אמי
מכפר השיחים הירקנים בִּירק אחר.
מן הצפרים המחליבות חלב מתוק מכל מתוק,
מעֶרֶשׁ זמירי אֶלֶף לילה ועוד לילה.

אמי אמי
שהרחיקה רעות
באצבעות צרדות
בהלקאות חזה
ובשם כל האמהות.

אבי אבי
אשר עסק בעולמות
אשר קדש שבתות בעראק נקי
אשר היה בקי מאין כמוהו
בהלכות בית כנסת.

אני אני
שהרחקתי עצמי
הרחק אל תוך לבי
שכשהכל היו ישנים
הייתי משגן
הרחק אל תוך לבי
מסות קטנות של בך
ביהודית
מרוקאית.

Describe the cultures portrayed in this poem.

Do these cultures clash or do they complement each other? Explain and give an example/examples in your answer.

Good Luck!

All rights reserved by the State of Israel.
No part of this document may be copied or disseminated
without permission from the Ministry of Education.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך